

SOVÍČKA

ZŠ s MŠ ČAKAJOVCE
JARNÉ VYDANIE

1 / 2017
Školský občasník, ktorý vyjde len občas

Milí naši čitatelia, konečne sme tu zas s novým číslom časopisu. Bola tuhá zima. Zrejme zamrzol aj atrament vo vašich perách, keďže vašich príspevkov je stále menej a menej. Treba si uvedomiť, že časopis je pre vás a o vás.

Hneď na úvod vám ponúkame dve pekné jarné motivačné básničky.

JARNÉ KVIETKY

JAR Kedy príde už tá jar?
Čakáme ju ako dar.
Keď zakvitnú lúky,

polia,
Všetko tak prekrásne vonia.
Včielky, vtáky lietajú,
Všetci usilovne pracujú.
Slniečko už pekne svieti,
pod'ťe sa hrať už von deti.

Jarné kvietky rada mám,
Vždy sa s nimi zhováram.
Najradšej mám tulipány,
Stoja ako vzorní páni.
Malý narcis narieka,
Že ho trhá Marienka.
Aj snežienky smelé,
Majú hlávky biele.
A žltučké púpavienky,
Sadajú si na nich včielky.

VELKÁ NOC

alebo Pascha,

je najvýznamnejší kresťanský sviatok, ktorý pripadá na marec alebo apríl.

Veľká noc je pre kresťanov oslavou zmŕtvychvstania (resp. vzkriesenia) Ježiša Krista po jeho smrti na kríži. Udalosti Veľkej noci a ich interpretácia úzko súvisia s významným židovským sviatkom Pesach, ktorý sa slávi zhruba v rovnakej dobe.

V prostredí gréckokatolíckej a pravoslávnej cirkvi sa pre tento sviatok používa takmer výlučne názov Pascha.

Vysvetlenie pôvodu názvu „veľká“ treba hľadať v časoch židovského otroctva v starovekom Egypte. Faraón nebol ochotný prepustiť svojich izraelských otrokov, a preto Boh trestal krajinu desiatimi ranami. Až po poslednej z nich, keď zomreli všetky prvorodené egyptské deti, faraón prepustil zotročený ľud. Židov, ktorí pomazali veraje svojich dverí krvou

baránka, sa táto pohroma netýkala a anjel smrti ich obišiel.

Baránok je preto symbolom Ježiša Krista, ktorého krv nás všetkých zachránila od večného zatratenia.

Ako sa ďalej uvádza v Biblii, po vyslobodení z Egypta previedol Boh ľud na čele s Mojžišom cez Červené more, ktoré rozdelil a vysušil. Tu niektorí hľadajú pôvod tradičného židovského názvu pre Veľkú noc: pásach - prechod. Iní slovo pásach vysvetľujú ako obídenie, vyhnutie sa, a vzťahujú ho na anjela smrti, ktorý obchádzal domy potreté krvou. Obídenie aj prechod predstavujú veľké Božie skutky, ktoré urobil počas jednej noci pre svoj ľud, a preto každoročnú spomienku na tento deň Izraeliti nazvali Veľkou nocou.

Symbolika prechodu z otroctva do slobody sa preniesla aj do kresťanstva ako prechod z hriechu do života v Božej milosti, ktorý zabezpečil Ježiš Kristus svojou smrťou a zmŕtvychvstaním.

Veľkonočné oslavy sa podľa regiónov líšia. Pretože sa časovo zhruba prekrývajú s pohanskými oslavami príchodu jari, ľudové tradície prevzali z predkresťanských dôb mnoho zvykov a tradícií.

Podobne ako mnoho iných kresťanských sviatkov, aj Veľká noc sa preniesla aj mimo cirkvi. Už od jej vzniku je to čas osláv a veselí. Dnes je aj komerčne dôležitá, pretože sa na ňu viaže veľa zvykov, ktorých uskutočnenie si vyžaduje nejaké úsilie prípadne nákup. Predávajú sa napríklad veľkonočné pohľadnice, ozdoby alebo sladkosti v podobe veľkonočných vajíčok, barančekov alebo zajačikov.

Na Veľkonočný pondelok je prastarou tradíciou hodovanie, polievanie a korbáč. Od rána muži a chlapci chodia po domácnostiach svojich známych a polievajú alebo korbáčujú ženy a dievčatá, ručne vyrobeným korbáčom z vrbového prútia. Korbáč je spletený z ôsmich, dvanástich alebo až dvadsiatich štyroch prútov a je zvyčajne od pol do dvoch metrov dlhý a ozdobený pletenou rukoväťou a farebnými stužkami. Podľa tradície muži pri hodovaní prednesú koledy. Aj keď korbáčovanie môže byť bolestivé a polievanie nepríjemné, nie je ich cieľom spôsobiť krivdu. Skôr je korbáč symbolom záujmu mužov o ženy. Nenavštívené dievčatá sa môžu dokonca cítiť urazené. Vykorbáčovaná či poliata žena dáva mužovi farebné vajíčko ako symbol jej vďaky a odpustenia. Treba spomenúť, že zvyčajne sa používa iba jedna metóda. Na strednom a západnom Slovensku väčšinou korbáčovanie a na východe polievanie.

Veľkonočné symboly

baránok — Symbol baránka sa nachádza už v predkresťanských tradíciách. V židovskej tradícii sa používal ako obetné zviera za hriechy. Zároveň Židia na sviatok Paschy jedia baránka ako pripomienku svojho vyslobodenia z Egypta. V kresťanstve je baránok jedným zo symbolov Ježiša Krista, lebo obrazne podľa kresťanskej viery on je baránok obetovaný za spásu sveta.

kríž — Kríž je dnes najdôležitejším z kresťanských symbolov, pretože Kristus bol odsúdený na smrť ukrižovaním. Tento trest patril k trestom veľmi krutým a ponižujúcim.

ohň — Veľkonočná bohoslužba sa začína zapálením veľkonočného ohňa, ktorý symbolizuje víťazstvo Ježiša Krista nad temnotou a smrťou. Od tohto ohňa sa potom zapalujú veľkonočné sviečky.

sviečka — Sviečka je v mnohých kultúrach chápaná ako znamenie života. Veľkonočná sviečka symbolizuje vzkrieseného Krista - tento symbol pochádza zo starovekých osláv Veľkej noci, pri ktorých sa zapaluje sviečka (nazývaná tiež paškál) od ohňa. Takto zapálená sviečka sa v priebehu veľkonočnej bohoslužby ponára do vody na krst, je ozdobená znamením kríža a symbolmi α ω , t. j. začiatku a konca vekov, ktorými je Kristus. Táto sviečka sa potom zapaluje počas celého veľkonočného obdobia až do Turíc a pri každom krste - aby sa naznačilo, že krst patrí k Veľkej noci. Táto sviečka sa tiež zapaluje pri kresťanskom pohrebe na znamenie toho, že zosnulý rovnako ako Kristus, prešiel bránou smrti; a cirkev sa za neho modlí, aby vstal k novému životu s Bohom.

vajíčko — Pretože vajíčko obsahuje zárodok života, bolo v mnohých kultúrach symbolom plodnosti, života a vzkriesenia. V súvislosti s ľudovou tradíciou vznikol zvyk maľovať tieto vajíčka; dôvodom jedenia vajec na Veľkú noc bola zrejme aj skutočnosť, že vajcia sa nesmeli jesť v pôstnom období. V kresťanstve sa vajce vykladá ako symbol zatvoreného hrobu, z ktorého vstal Kristus, ako symbol nesmrteľnosti.

zajačik — Aj keď mnoho nenáboženských tradícií má svoje korene v kresťanskej symbolike, niektoré veľkonočné symboly môžeme vystopovať až do predkresťanskej doby. Napríklad zajačik má pravdepodobne pôvod v pohanských rituáloch oslavujúcich príchod jari.

korbáč — Tento v niektorých regiónoch Slovenska dôverne známy symbol Veľkej noci má tiež pôvod v starých pohanských zvykoch.

APRÍL MESIAC LESOV

APRÍL - mesiac lesov

Už od roku 1952 je apríl mesiacom lesov. Lesy sú jedným z najväčších bohatstiev našej krajiny, zlepšujú podnebie, vodné a pôdne pomery, vytvárajú prirodzené prostredie pre mnohé druhy rastlín a živočíchov, sú zdrojom zdravia i osvieženia pre človeka.

LES – je spoločenstvo organizmov žijúcich v lesnej pôde (stromy, byliny, huby, živočíchy a mikroorganizmy), ktoré žijú vo vzájomných vzťahoch.

LES – je porast, v ktorom je vyvinutý strop z korún stromov.

Lesy majú svoj nenahraditeľný **význam**:

- Upravujú teplotu aj vlhkosť krajiny. Pod stromami je vždy o niekoľko stupňov chladnejšie.
- Korene stromov spevňujú pôdu, čo je dôležité najmä na brehoch riek, alebo strmých svahoch hôr, kde spomaľujú eróziu.
- Stromy sú veľkí producenti kyslíka a zo vzduchu naopak odbúravajú hromadiaci sa oxid uhličitý, ktorý potrebujú na proces fotosyntézy.
- Les tiež zachytáva prachové častice a podieľa sa na odstraňovaní niektorých škodlivých látok zo vzduchu.
- Lesy sú domovom mnohých rastlín a živočíchov, ktorým poskytujú úkryt a potravu. Tie sú súčasťou potravinového reťazca. V lese je vysoká druhová biodiverzita.
- Lesy majú aj značný hospodársky význam, kde okrem ich možnosti vyžitia pre turistiku a oddych, umožňujú ťažbu dreva.

••• | Stará múdrosť hovorí:

**Keď si v živote
zasadil čo len
jeden strom,
nežil si nadarmo.**

Rozdelenie lesov:

- **Tropické lesy** – sú lesy v okolí rovníka. Osobitným typom tropického lesa sú pobrežné mangrovy (na pobrežiach morí a v ústiach riek).
- **Listnaté lesy** - sú lesy s prevahou listnatých stromov. V strednej Európe sú prevládajúce stromy týchto lesov buk a dub. Na jar v nich kvitnú lesné bylinky, snežienka, veternica, rastú v nich listnaté stromy a kry.
- **Ihličnaté lesy** - sú lesy, v ktorých rastú prevažne ihličnaté stromy. Predstavujú najstaršie dodnes existujúce suchozemské spoločenstvo na svete. Ihličnaté stromy majú štíhle kmene, sú pružné, mnohé druhy dokážu odolať silnému vetru. Ihličnany sa dobre prispôbili chladnému počasiu. Tvar týchto stromov umožňuje kĺzanie snehu z konárov. Vďaka štíhlym kmeňom i korunám dokážu rásť ihličnaté stromy blízko seba a tak sú tieto lesy pomerne husté. Na miestach kde preniká svetlo až na zem rastú borievky, machy, trávky, lišajníky. Pôda tu nie je veľmi bohatá na živiny. Chlad, veľa vlhky a menej úrodná pôda vyhovuje smrekom. Ihličnatý les sa vyskytuje v dvoch hlavných oblastiach – severovýchod Európy = sibírskej a kanadskej. Tento typ ihličnatých lesov je tiež označovaný ako tajga. Ihličnaté lesy prevládajú vo vyšších polohách hôr a na najchladnejšom severe. Ihličnaté lesy boli ako monokultúry vysádzané aj na území Slovenska z ekonomických dôvodov, keďže z nich možno rýchlo získať úžitkové drevo.
- **Zmiešané lesy** - sú lesy, v ktorom rastú ihličnany aj širokolisté dreviny. Rastie v nich najviac druhov stromov a iných rastlín a sú najmenej napadnuté škodcami pre väčšiu vzájomnú vzdialenosť zástupcov jednotlivých druhov. V Európe pokrývajú zmiešané lesy celkovú plochu 4 milióny km². Zmiešané lesy sa vyskytujú väčšinou v prechodovej zóne medzi ihličnatým a listnatým lesom.
- **Pralesy** - sú prirodzene voľne a nerušene rastúce lesy. Prales nie je žiadnym spôsobom priamo (ťažbou dreva alebo iným priemyslovým využitím) ani nepriamo (znečistením alebo inou ekologickou záťažou), ovplyvňovaný človekom. V praxi sa táto definícia používa voľnejšie, lebo človek svojou činnosťou ovplyvňuje celú planétu a podľa vyššie uvedenej definície na Zemi už žiadny praes neexistuje.

- **Lesostepy** - sú charakteristické kombináciou listnatých lesov a trávnatých stepí. Tento bióm je typický pre vnútrozemské časti regiónov s kontinentálnou klímou. V Eurázii sa lesostepné pásmo tiahne od Karpát cez Ukrajinu až do Ruska k pohoriu Altaj. Medzi prevažujúce dreviny patria duby a javory. Trávnaté stepy sú druhým elementom tohto biómu, pričom prevažujú typy tráv do 1 m. Lesostep bola vo veľkej miere pretransformovaná ľudskou aktivitou, pretože vo väčšine regiónov tohto biómu sa nachádza úrodná černoziem.

Zo života

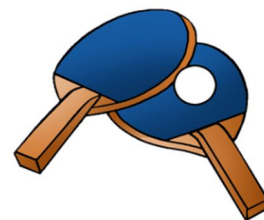

Od posledného vydania nášho časopisu sa udialo v našej školskej rodine veľmi mnoho. Zapojili sme sa do rôznych súťaží a podujatí.

Pekné úspechy sme dosiahli v **ŠPORTOVÝCH AKCIÁCH:**

Dňa 1.12. - sa uskutočnili majstrovstvá okresu škôl vo **FLORBALE**. Naši chlapci zvíťazili nad ZŠ Cabajská a ZŠ Alešince. Nestačili iba na ZŠ Topoľová. V skupine obsadili celkové 2. miesto. Za výsledok a bojovný výkon patrí našim chlapcom pochvala.

Dňa 5. 12.- sa uskutočnil regionálny **TURNAJ V STOLNOM TENISE** za účasti 6 okolitých obecných škôl. Naši chlapci nedali súperom najmenšiu šancu a po skvelých výkonoch si odvážajú trofej víťazov súťaže družstiev aj jednotlivcov. O úspech sa zaslúžili: LAKATOŠ Kevin, IVANČÍK Pavol, LÁTEČKA Marek - všetci z IX. ročníka a LAZAR Jozef - VII. ročníka. Celkovým víťazom súťaže jednotlivcov sa stal LAKATOŠ Kevin.

Od 6.2 - 10.2. - sa niektorí naši spolužiaci z 8. a 9. ročníka zúčastnili lyžiarskeho výcviku, spolu so žiakmi susednej školy Výčapy-Opatovce. Tento rok im zima priala, snehu bol dostatok a tak naši spolužiaci brázdili svahy lyžiarskeho strediska MAKOV na Kysuciach.

4. 2. - kultúrny dom v Čakajovciach opäť po roku zažil príjemné predpoludnie so stolnotenismovým súperením žiakov našej školy. Bývalí žiaci našej školy a úspešní stolnotenisevní hráči Marián Barkóci a Pavol Kotlár vybrali hráčov do dvoch skupín a zhostili sa aj rozhodcovských povinností. Každý vo svojej skupine bojoval ako lev, no víťazom mohol byť len jeden. Najkrajší zážitok ponúklo finále, v ktorom až po troch vyrovnaných setoch vyhral Pavol Ivančík, ktorý si prevzal ceny za 1. miesto. Marek Macho sa umiestnil na 2. mieste. Ceny boli naozaj hodnotné. Tešili sa víťazi aj porazení.

Zapojili sme sa aj do **VEDOMOSTNÝCH SÚŤAŽÍ A AKTIVÍT:**

23. 11. - spolužiaci 5. triedy ukázali svoje vedomosti pri **TESTOVANÍ Z MATEMATIKY A SLOVENSKEHO JAZYKA**. Napriek tréme a obavám môžu byť so svojimi výsledkami spokojní. V celkovom súčte dosiahli výsledok o 13,25 % lepší ako celoslovenský priemer a o 13,40 % lepší ako priemer nitrianskych škôl.

8.12. - si naši spolužiaci s bystrými hlavami prevetrali mozgové závitky na školskom kole súťaže **PYTAGORIÁDA**. Najviac sa darilo: FUSKA Jakub - 3.r., ZELENKA Oliver - 4.r., LIPECKÁ Simona - 6. r., LAZAR Lukáš - 6.r. Všetci uvedení sú úspešnými riešiteľmi a budú našu školu reprezentovať na okresnom kole v marci 2017.

V druhom februárovom týždni - sa vyhodnotila súťaž **AGENT**. Žiaci všetkých ročníkov riešili počas piatich týždňov rôzne logické úlohy. 15 najúspešnejších riešiteľov postúpilo

do finále, v ktorom sa pokúšali rozlúštiť "tajný recept". Víťazom súťaže sa stal MIKO Marek, žiak 3. triedy. Všetci finalisti dostali sladkú odmenu.

Získali sme nové vedomosti a dosiahli úspechy aj **V KULTÚRNYCH AKCIÁCH A SÚŤAŽIACH:**

Dňa 1.12. - v susednej obci Zbehy sa uskutočnila prestížna recitačná súťaž s dlhoročnou tradíciou - BAJZOVE ZBEHY. Našu školu reprezentovali traja najlepší recitátori (MŠ, ZŠ - I. stupeň, ZŠ II. stupeň). Najviac sa darilo reprezentantke II. stupňa ZŠ Čakajovce Ninke Bažányovej - žiačke V. ročníka, ktorá obsadila vynikajúce 2. miesto a získala striebornú medailu. BLAHOŽELÁME NINKA !

3. 12. - naši spolužiaci vystúpili so svojím pekným a zaujímavým kultúrnym programom na **Mikulášskej oslave** v obecnom kultúrnom dome. Vystúpením potešili všetkých prítomných, ale hlavne svojich rodičov a starých rodičov, ktorí boli na ich výkony právom hrdí.

13. 12. - naši jazykovo zdatní spolužiaci navštívili **predvianočnú Viedeň**. Spoznali zaujímavé historické miesta vo Viedni, zistili, ako sa vyrába pravá viedenská čokoláda a pralinky, na predvianočných trhoch nakúpili drobné darčeky a v neposlednom rade si precvičili jazykové schopnosti z nemčiny.

21. 12. - ako každoročne v tomto predvianočnom čase sa všetci priaznivci školy zišli na **VIANOČNÝCH TVORIVÝCH DIELŇACH**. Pri hudbe si vychutnali vianočný punč a vytvorili vianočné ozdoby, pozdravy a ikebany.

Dňa 3. 3. sa uskutočnilo školské kolo súťaže v prednese poézie - **Hviezdoslavov Kubín**. Recitovali v ňom víťazi triednych kôl. Porota vyhodnotila troch najlepších súťažiacich v kategóriách žiakov I. a II. stupňa. Najlepší recitátori boli:
I. stupeň ZŠ: 1. miesto - TANKOVÁ Lenka 2. miesto - FÚSKA Jakub 3. miesto - CHOBOTOVÁ Natália
II. stupeň ZŠ: 1. miesto - LIPECKÁ Simona 2. miesto - BAŽÁNYOVÁ Nina 3. miesto - MAGÁTHOVÁ Petra. Víťazom blahoželáme!

No a na záver sa musíme pochváliť: V mesiacoch január a február nám rekonštruovali sociálne zariadenia, teda WC. Už sú hotové, krásne vykachličkované, čisté s novými dverami a umývadlami. Tešíme sa a ĎAKUJEME - pánovi riaditeľovi, pánovi starostovi a celému obecnému úradu. Je už len na nás, aby nám také pekné dlho vydržali.

PRÍBEH Z LESA

Raz, v jednu temnú noc, šla partia dievčat cez les, keď pred sebou zrazu uvideli čierny tieň.

„Kto je tam?“ spýtali sa roztrasenými hlasmi. Ozval sa len strašidelný šepot. Dievčatá sa od strachu rozbehli domov.

Na druhý deň sa tam vybrali znovu. Keďže bol biely deň, strach ich čoskoro opustil a začali sa hrať na schovávačku. Poslednú kamarátku však nemohli nájsť. Pobrali sa teda domov a cestou stretli dvoch neznámych chlapcov. Predstavili sa im ako Paťo a Dávid.

„Nevideli ste našu kamarátku Sáru?“ spýtali sa ich hneď. „Mala oblečené biele šaty s červenými bodkami.“

Chlapci Sáru nevideli, ale ponúkli dievčatám pomoc pri jej hľadaní. Netrvalo dlho a jeden z chlapcov našiel pod stromom Sárinu kabelku a v nej cudzí mobil.

„Čo to znamená?“ čudovali sa dievčatá, keď vtom telefón zazvonil. Paťo zdvihol a z reproduktora sa ozval tajomný hlas. „Už ju mám! Príďte do starej stodoly!“

A potom bolo ticho. Dievčatá sa vylakane pozerali jedna na druhú.

„Musíme tam ísť!“ ozval sa Dávid. „Ani za svet!“ pokrútila hlavou Jana, Sárina najlepšia kamarátka. „Čo keď nás zabije?“ „A to ju tam chcete nechať?“ čudoval sa Paťo. „Ideme!“ rozhodli sa dievčatá a vybrali sa smerom k stodole. Bola na druhej strane lesa, tak im cesta trvala dosť dlho. Pomaly sa začalo stmievať. Dievčatá znovu dostali strach, ale chlapci ich stále posmeľovali.

Konečne prišli na miesto. Keď otvorili staré výzgajúce dvere, vyskočila na nich rozosmiata Sára.

„To bol iba žart! Ale som rada, že ste ma prišli zachrániť!“

Dievčatá sa chvíľu hnevali na Sáru, aj na chlapcov, ktorí v tom mali prsty, ale nakoniec sa pomerili a vracali sa cez temný les domov. Veľmi sa báli a Sára svoj žart oľutovala. Sľúbila kamarátkam, že už nikdy nič podobné neurobí.

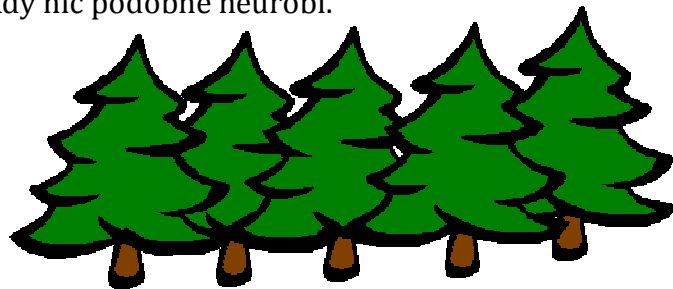
Autori:

Milan Lazár

Ladislava Vágaiová

Natália Rácová

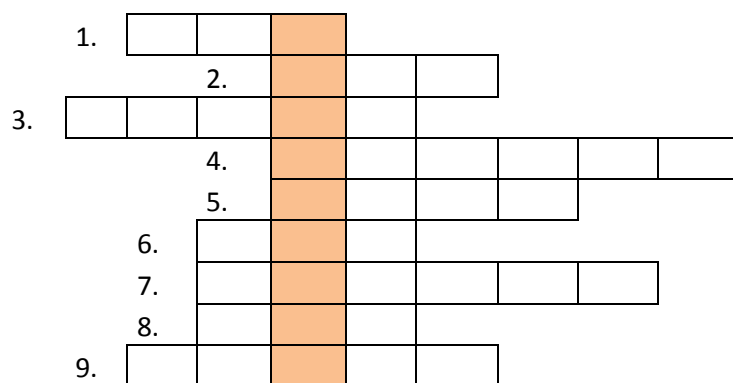
Vratko Čentéš

NESKÚŠAČIK

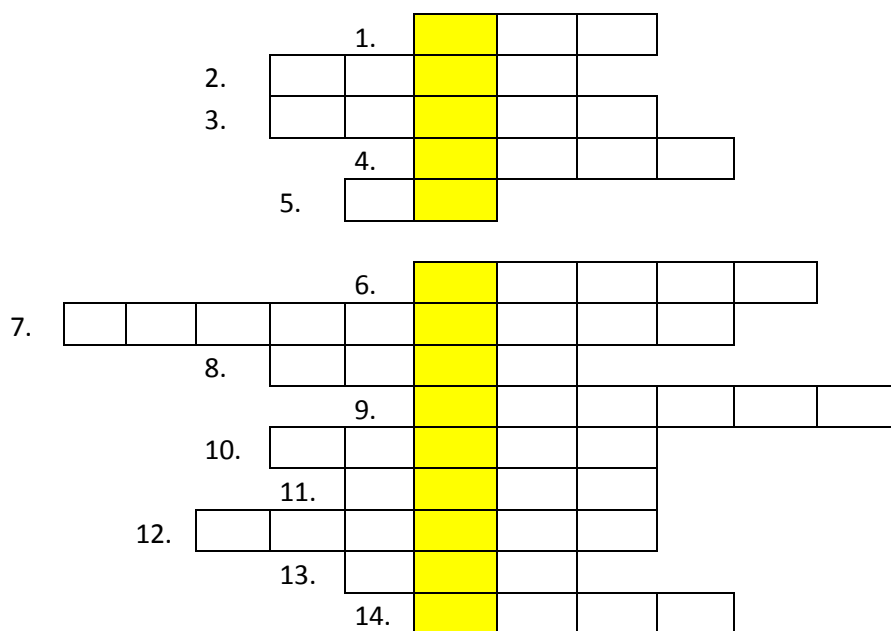

Tajničky a hlavolamy

1. Štvornohý priateľ človeka
2. Opak dňa
3. Najhrubší prst
4. Zvierat s dlhým krkom
5. Nástroj na šitie
6. Synonymum slova hora
7. Plesnivý syr
8. Orgán zraku
9. Hovädzí dobytok

Autor: Simona Lipecká, 6.r.

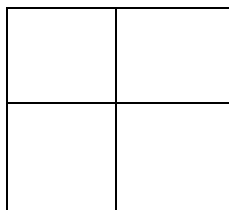
1. Prvé ročné obdobie
2. Rozprávková bytosť
3. Ponáhľať sa po anglicky
4. Dolná končatina
5. Ako robí koza
6. Drevina
7. Krajina s Vysokými Tatrami
8. Tuhé skupenstvo vody
9. Morský dravec
10. Čítame to
11. Opak muža
12. Krajina v ktorej je sopka Hekla
13. Bylina s červeným kvetom
14. Vodný živočích

Autor: Nina Bažányová, 5.r.

Úloha 1.

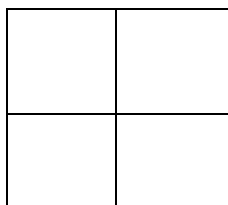

Na obrázku sú z 12 paličiek vytvorené 4 štvorce. Odoberte 2 paličky tak, aby vznikli len 2 štvorce.

Úloha 2.

Na obrázku sú z 12 paličiek vytvorené 4 štvorce. Preložte 3 paličky tak, aby vznikli 3 rovnaké štvorce.

Úloha 3.

Do rámečkov zapíšte čísla od 1 po 9 tak, aby boli použité všetky číslice a zápis bol matematicky správny (platili rovnosti).

$$\square \square : \square = \square - \square = \square + \square = \square * \square$$

Úloha 4.

Koľko trojuholníkov je na obrázku?

